Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a treia)

20 octombrie 2016*

„Trimitere preliminară — Proprietate industrială și comercială — Drept de autor și drepturi conexe — Directiva 93/98/CEE — Articolul 10 alineatul (2) — Durata protecției — Lipsa restabilirii protecției prin efectul Convenției de la Berna”

În cauza C-169/15,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Benelux Gerechtshof (Curtea de Justiție a Benelux), prin decizia din 27 martie 2015, primită de Curte la 13 aprilie 2015, în procedura

Montis Design BV

împotriva

Goossens Meubelen BV,

CURTEA (Camera a treia),

compusă din domnul L. Bay Larsen, președinte de cameră, și domnii M. Vilaras, J. Malenovský (raportor), M. Safjan și D. Šváby, judecători,

avocat general: domnul M. Campos Sánchez-Bordona,

grefier: doamna M. Ferreira, administrator principal,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 10 martie 2016,

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru Montis Design BV, de F. Berndsen și de C. Van Vlockhoven, advocaten;

— pentru Goossens Meubelen BV, de M. Scheltema, de S. Kingma și de P. Lodestijn, advocaten;

— pentru guvernul portughez, de L. Inez Fernandes și de T. Rendas, în calitate de agenți;

— pentru Comisia Europeană, de P. Loewenthal și de J. Samnadda, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 31 mai 2016,

pronunță prezenta

* Limba de procedură: neerlandeza.

Hotărâre

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 10 alineatul (2) și a articolului 13 alineatul (1) din Directiva 93/98/CEE a Consiliului din 29 octombrie 1993 privind armonizarea duratei de protecție a dreptului de autor și a anumitor drepturi conexe (JO 1993, L 290, p. 9, Ediție specială, 17/vol. 1, p. 141).

2 Această cerere a fost prezentată în cadrul unui litigiu între Montis Design BV (denumită în continuare „Montis”), pe de o parte, și Goossens Meubelen BV (denumită în continuare „Goossens”), pe de altă parte, cu privire la o eventuală atingere adusă de Goossens dreptului de autor pe care Montis îl deține asupra modelelor de scaune „Charly” și „Chaplin”.

Cadrul juridic

Dreptul internațional

Convenția de la Berna

3 Articolul 5 alineatul (2) din Convenția de la Berna pentru protecția operelor literare și artistice (Actul de la Paris din 24 iulie 1971), în versiunea care rezultă în urma modificării din 28 iulie 1979 (denumită în continuare „Convenția de la Berna”), prevede:

„Folosința și exercițiul acestor drepturi nu sunt subordonate niciunei formalități; această folosință și acest exercițiu sunt independente de existența protecției în țara de origine a operei. Ca urmare, în afară de prevederile prezentei convenții, întinderea protecției, precum și mijloacele procedurale garantate autorului pentru apărarea drepturilor sale se reglementează, în mod exclusiv, conform legislației țării în care se reclamă protecția.”

Acordurile OMC și TRIPS

4 Acordul privind aspectele drepturilor de proprietate intelectuală legate de comerț (denumit în continuare „Acordul TRIPS”) a fost semnat la Marrakech la 15 aprilie 1994. Acest tratat, care figurează în anexa 1C la Acordul de instituire a Organizației Mondiale a Comerțului (denumit în continuare „Acordul OMC”) a fost aprobat prin Decizia 94/800/CE a Consiliului din 22 decembrie 1994 privind încheierea, în numele Comunității Europene, referitor la domeniile de competența sa, a acordurilor obținute în cadrul negocierilor comerciale multilaterale din Runda Uruguay (1986-1994) (JO 1994, L 336, p. 1, Ediție specială, 11/vol. 10, p. 3).

5 Acordul OMC și Acordul TRIPS au intrat în vigoare la 1 ianuarie 1995. Cu toate acestea, potrivit articolului 65 alineatul (1) din Acordul TRIPS, membrii Organizației Mondiale a Comerțului (OMC) nu aveau obligația de a aplica prevederile acordului respectiv înainte de expirarea unei perioade generale de un an de la data intrării în vigoare a Acordului OMC, și anume înainte de 1 ianuarie 1996.

6 Articolul 9 alineatul (1) din Acordul TRIPS prevede:

„Membrii [OMC] se vor conforma articolelor 1-21 din Convenția de la Berna (1971) și Anexei la respectiva convenție […]”

Dreptul Uniunii

Directiva 93/98

7 Considerentul (27) al Directivei 93/98 avea următorul cuprins:

„întrucât respectarea drepturilor dobândite și a așteptărilor legitime ale terților este garantată de ordinea juridică comunitară; întrucât statele membre trebuie să poată prevedea în special ca, în anumite împrejurări, dreptul de autor și drepturile conexe care sunt restabilite conform prezentei directive să nu poată furniza ocazia unor plăți din partea persoanelor care au întreprins cu bună-credință exploatarea operelor în momentul în care acestea făceau parte din domeniul public;”.

8 Articolul 1 alineatul (1) din această directivă prevedea:

„Dreptul de autor asupra unei opere literare sau artistice în înțelesul articolului 2 din Convenția de la Berna se aplică pe întreaga durată de viață a autorului și încă 70 de ani după decesul său, indiferent de data la care opera a fost pusă în mod legal la dispoziția publicului.”

9 Articolul 10 alineatele (2) și (3) din directiva menționată prevedea:

„(2) Duratele de protecție prevăzute în prezenta directivă se aplică tuturor operelor și obiectelor care, la data prevăzută în articolul 13 alineatul (1), sunt protejate în cel puțin un stat membru în cadrul aplicării dispozițiilor naționale privind dreptul de autor sau drepturile conexe sau care îndeplinesc criteriile de protecție prevăzute în Directiva 92/100/CEE.

(3) Prezenta directivă nu aduce atingere actelor de exploatare derulate înainte de data menționată la articolul 13 alineatul (1). Statele membre adoptă dispozițiile necesare pentru a proteja în special drepturile dobândite de terți.”

10 Articolul 13 alineatul (1) din aceeași directivă prevedea:

„Statele membre pun în aplicare actele cu putere de lege și actele administrative necesare aducerii la îndeplinire a dispozițiilor articolelor 1-11 din prezenta directivă până la 1 iulie 1995.”

Directiva 92/100/CEE

11 Articolul 2 alineatul (3) din Directiva 92/100/CEE a Consiliului din 19 noiembrie 1992 privind dreptul de închiriere și de împrumut și anumite drepturi conexe dreptului de autor în domeniul proprietății intelectuale (JO 1992, L 346, p. 61, Ediție specială, 17/vol. 1, p. 120) prevedea:

„Prezenta directivă nu reglementează drepturile de închiriere și de împrumut în ceea ce privește operele de arhitectură și operele de artă aplicată.”

Dreptul Benelux

12 Legea uniformă a Benelux privind desenele sau modelele industriale, ale cărei prevederi au fost adoptate prin Convenția din 25 octombrie 1966 (*Tractatenblad* 1966, nr. 292, p. 3, denumită în continuare „legea uniformă”), a intrat în vigoare la 1 ianuarie 1975. În temeiul articolului 12 din această lege, înregistrarea unui desen sau a unui model industrial are o valabilitate de cinci ani de la data depunerii cererii.

13 Articolul 21 din legea uniformă prevedea:

„(1) Un desen sau un model industrial cu un caracter artistic remarcabil poate fi protejat în același timp prin prezenta lege și prin legile privind dreptul de autor, dacă sunt îndeplinite condițiile de aplicare pentru ambele.

[…]

(3) Anularea înregistrării unui desen sau a unui model industrial cu un caracter artistic remarcabil sau stingerea dreptului exclusiv care rezultă din înregistrarea respectivă conduce la stingerea simultană a dreptului de autor asupra desenului sau a modelului industrial respectiv, cu condiția ca ambele drepturi să aibă același titular; cu toate acestea, stingerea nu are loc în cazul în care titularul desenului sau al modelului industrial prezintă, în conformitate cu articolul 24, o declarație specială pentru a-și menține dreptul de autor.”

14 Articolul 24 alineatele (1) și (2) din această lege prevedea:

„(1) Declarația prevăzută la articolul 21 [alineatul (3)] trebuie prezentată, în forma și împreună cu plata unei taxe ce urmează a fi stabilită prin regulamentul de punere în aplicare, în cursul anului anterior stingerii dreptului exclusiv asupra desenului sau modelului industrial […]

(2) Declarația se înregistrează, iar înregistrarea se publică.”

15 Expunerea de motive referitoare la convenție și la Legea uniformă a Benelux privind desenele sau modelele industriale precizează:

„Articolul 21

[…] [Alineatul (3)] urmărește să concilieze cerințele privind securitatea publicului și posibilitatea cumulării celor două protecții. Astfel, este de dorit ca registrul să ofere o imagine cât mai completă cu putință a modelelor industriale protejate.

În acest scop, [prezentul alineat] prevede obligația autorului care ar considera că este util să se protejeze și printr-o înregistrare a modelului industrial de a prezenta o declarație specială, în principiu înainte ca dreptul asupra modelului industrial să înceteze. Pentru a se asigura securitatea publicului, s-a considerat esențial să se sancționeze cu suficientă severitate lipsa unei astfel de declarații; dreptul de autor nedeclarat încetează în același timp cu dreptul asupra modelului industrial, cu care a fost asociat […]

Articolul 24

În principiu, declarația trebuie prezentată înainte ca dreptul asupra modelului industrial să înceteze.

[…]”

16 Punctul U din Protocolul referitor la modificarea Legii uniforme a Benelux privind desenele sau modelele industriale, adoptat la Bruxelles la 20 iunie 2002 și intrat în vigoare la 1 decembrie 2003, prevede:

„Capitolul II, intitulat «Desene sau modele industriale care au un caracter artistic remarcabil», se modifică după cum urmează:

[…]

(2) Articolele 21 și 24 se abrogă.

[…]”

17 Observațiile comune ale guvernelor țărilor din Benelux la Protocolul din 20 iunie 2002 referitor la modificarea Legii uniforme a Benelux privind desenele sau modelele industriale precizează:

„Articolul 21 [alineatul (3)] și corolarul său, articolul 24, au făcut întotdeauna obiectul unor critici numeroase. În temeiul acestor articole, persoana care deține în același timp un drept asupra unui desen sau asupra unui model industrial și un drept de autor asupra unui produs trebuie, dacă dorește să mențină dreptul de autor după anularea sau stingerea dreptului asupra unui desen sau asupra unui model industrial, să prezinte o declarație de menținere a acestui efect, care se înregistrează în registrul Benelux. Articolul a fost inclus la data respectivă în [legea uniformă], întrucât publicarea drepturilor a căror protecție se revendică era unul dintre principiile fundamentale ale [legii uniforme]. Între timp, Hoge Raad [der Nederlanden] a confirmat că această dispoziție nu este conformă cu articolul 5 alineatul (2) din Convenția de la Berna, care prevede că folosința și exercițiul dreptului de autor nu sunt subordonate niciunei formalități în ceea ce privește operele pentru care autorii sunt protejați în temeiul convenției (HR 26 mai 2000, RvdW 2000, 141). Articolul 9 din Acordul TRIPS impune de asemenea statelor contractante respectarea acestui articol din Convenția de la Berna. Elementele citate anterior justifică eliminarea articolului 21 [alineatul (3)] și a articolului 24.”

Dreptul neerlandez

18 Directiva 93/98 a fost transpusă în dreptul neerlandez prin Wet tot wijziging van de Auteurswet 1912 en de Wet op de naburige rechten (Legea de modificare a legii din 1912 privind dreptul de autor și a legii privind drepturile conexe) din 21 decembrie 1995 (Stb. 1995, nr. 652). Această lege a intrat în vigoare la 29 decembrie 1995.

19 Ca urmare a modificărilor introduse prin legea menționată, articolul 51 alineatul (1) din Legea privind dreptul de autor (Auteurswet) din 23 septembrie 1912 are următorul cuprins:

„Termenele de protecție prevăzute de prezenta lege se aplică, începând de la intrarea în vigoare a prezentului articol, operelor care, la data de 1 iulie 1995, sunt protejate prin legea națională privind dreptul de autor în cel puțin un stat membru al Uniunii Europene sau un stat parte la Acordul din 2 mai 1992 privind Spațiul Economic European.”

Litigiul principal și întrebările preliminare

20 Montis concepe și produce mobilă.

21 În anul 1983, domnul Gerard van den Berg, fost director și acționar majoritar al societății Montis, a proiectat fotoliul „Charly” și scaunul „Chaplin”. Fotoliul și scaunul menționate sunt diferite ca mărime, dar sunt asemănătoare ca formă. La 19 aprilie 1988, s-a constituit un depozit internațional de model industrial pentru fotoliul „Charly” și pentru scaunul „Chaplin”, cu mențiunea că Montis este titulara dreptului asupra modelelor, iar domnul van den Berg este creatorul. Acest depozit a fost înregistrat la 12 iulie 1988.

22 În anul 1990, domnul van den Berg a cedat Montis drepturile sale de autor asupra acestor scaune.

23 La sfârșitul perioadei de înregistrare a modelelor menționate, Montis nu a prezentat declarația de menținere vizată la articolul 21 alineatul (3) din legea uniformă. În consecință, atât drepturile referitoare la modelele industriale, cât și drepturile de autor pe care această societate le deținea asupra scaunelor vizate s-au stins la 18 aprilie 1993.

24 În anul 2008, Montis a introdus la rechtbank 's-Hertogenbosch (Tribunalul din 's-Hertogenbosch, Țările de Jos) o acțiune pe fond împotriva Goossens, pentru motivul că această societate ar fi pus în vânzare, în magazinele de mobilă pe care le exploatează, modelul de scaun „Beat" care ar aduce atingere drepturilor sale de autor asupra scaunelor „Charly" și „Chaplin". În apărare, Goossens a arătat că, în lipsa unei declarații de menținere, aceste drepturi de autor s-au stins. În răspunsul la această argumentare, Montis a susținut, cu titlu principal, că drepturile sale de autor trebuiau considerate restabilite ca urmare a abrogării, la 1 decembrie 2003, a articolului 21 alineatul (3) din legea uniformă, această abrogare având, potrivit Montis, un efect retroactiv. Cu titlu subsidiar, Montis a arătat că drepturile sale trebuiau considerate de asemenea restabilite ca urmare a adoptării Directivei 93/98.

25 După ce a căzut parțial în pretenții în primă instanță și în apel, Montis a declarat recurs la Hoge Raad der Nederlanden (Curtea Supremă a Țărilor de Jos).

26 În cursul procedurii, Hoge Raad der Nederlanden (Curtea Supremă a Țărilor de Jos) a înlăturat argumentul invocat de Montis, potrivit căruia unul dintre modelele de scaun vizate încă mai beneficia, la 1 iulie 1995, de o protecție într-un stat membru, altul decât Regatul Țărilor de Jos, pentru motivul că un astfel de argument fusese prezentat tardiv.

27 Întrucât are îndoieli cu privire la consecințele care trebuie deduse din abrogarea articolului 21 alineatul (3) și a articolului 24 din legea uniformă în ceea ce privește drepturile de autor care s-au stins anterior în lipsa unei declarații de menținere, această instanță a sesizat, printr-o decizie din 13 decembrie 2013, Benelux Gerechtshof (Curtea de Justiție a Benelux) cu două întrebări preliminare.

28 Benelux Gerechtshof (Curtea de Justiție a Benelux) consideră că îndoielile menționate de Hoge Raad der Nederlanden (Curtea Supremă a Țărilor de Jos) pot exista numai dacă, în orice caz, Directiva 93/98 nu se opune unei reglementări naționale care prevede că, în cazul stingerii unui drept de autor înainte de abrogarea articolului 21 alineatul (3) din legea uniformă, această stingere trebuie considerată ca fiind definitivă.

29 În acest context, Benelux Gerechtshof (Curtea de Justiție a Benelux) a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Durata de protecție menționată la articolul 10 coroborat cu articolul 13 alineatul (1) din Directiva 93/98 este aplicabilă în cazul unor drepturi de autor care erau inițial protejate de legislația națională privind dreptul de autor, dar care s-au stins înainte de 1 iulie 1995 în lipsa îndeplinirii sau a îndeplinirii la timp a unei cerințe de formă, mai precis lipsa depunerii sau a depunerii la timp a unei declarații de menținere, astfel cum este prevăzută la articolul 21 [alineatul (3)] din legea uniformă […]?

2) În cazul unui răspuns afirmativ la prima întrebare:

Directiva 93/98 trebuie interpretată în sensul că se opune unei reglementări naționale care presupune că dreptul de autor asupra unei opere de artă aplicată care s-a stins anterior datei de 1 iulie 1995 întrucât nu a fost îndeplinită o cerință de formă trebuie să fie considerat stins în mod definitiv?

3) În cazul unui răspuns afirmativ la a doua întrebare:

În cazul în care se consideră că dreptul de autor în discuție este sau a fost restabilit la un anumit moment, potrivit legislației naționale, începând de la ce dată a avut loc această restabilire?"

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la prima și la a doua întrebare

30 Prin intermediul primei și al celei de a doua întrebări, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească, în primul rând, dacă articolul 10 alineatul (2) din Directiva 93/98 coroborat cu articolul 13 alineatul (1) din aceasta trebuie interpretat în sensul că duratele de protecție prevăzute de această directivă se aplică în cazul unor drepturi de autor care erau inițial protejate de legislația națională, dar care s-au stins înainte de 1 iulie 1995. În al doilea rând, aceasta solicită în esență să se stabilească dacă Directiva 93/98 se opune unei legislații naționale care, inițial, a acordat unei opere o protecție întemeiată pe drepturile de autor, precum în cauza principală, dar care, ulterior, a stins definitiv aceste drepturi ca urmare a faptului că nu s-a îndeplinit o cerință de formă.

31 Cu titlu introductiv, trebuie amintit că articolul 10 alineatul (2) din Directiva 93/98 prevede că duratele de protecție prevăzute în această directivă se aplică tuturor operelor și obiectelor care, la data prevăzută la articolul 13 alineatul (1) din această directivă, și anume la 1 iulie 1995, în mod alternativ, sunt protejate în cel puțin un stat membru în cadrul aplicării dispozițiilor naționale privind dreptul de autor sau drepturile conexe sau care îndeplinesc criteriile de protecție prevăzute de Directiva 92/100.

32 În ceea ce privește prima dintre aceste condiții, rezultă din dosarul de care dispune Curtea și astfel cum a arătat avocatul general la punctul 63 din concluzii că, pe de o parte, operele în discuție în litigiul principal fuseseră inițial protejate în statul membru în care se solicită protecția, dar că această protecție a încetat ulterior, înainte de 1 iulie 1995, și că, pe de altă parte, trebuie să se considere că, la această dată, operele respective nu erau protejate în niciun alt stat membru.

33 Totuși, prima întrebare adresată de instanța de trimitere sugerează că, în anumite cazuri, punerea în aplicare a acestei prime condiții poate să conducă la restituirea unor drepturi stinse prin legislația națională vizată, anterior datei prevăzute la articolul 13 alineatul (1) din Directiva 93/98 și care nu sunt protejate pe teritoriul unui alt stat membru, această ipoteză implicând faptul că duratele de protecție prevăzute de această directivă s-ar aplica operelor a căror protecție în temeiul dreptului de autor ar fi, așadar, restabilită, astfel cum exista anterior acestei stingeri.

34 În această privință, trebuie totuși să se arate că utilizarea, la articolul 10 alineatul (2) din Directiva 93/98, a indicativului prezent pentru a enunța cele două condiții alternative de aplicare a duratelor de protecție prevăzute de această directivă subliniază că legiuitorul urmărește deducerea unor consecințe juridice din situația existentă chiar la data de 1 iulie 1995, iar nu la o dată anterioară sau ulterioară.

35 În consecință, dacă, din cauza stingerii drepturilor de autor în aplicarea unei anumite legislații naționale, anterior datei prevăzute la articolul 13 alineatul (1) din Directiva 93/98, aceste drepturi nu mai erau protejate la această dată, în temeiul articolului 10 alineatul (2) din Directiva 93/98, duratele de protecție prevăzute de aceasta din urmă nu se aplică operei vizate.

36 Această soluție legislativă implică respectarea principiului drepturilor dobândite la care face referire considerentul (27) al Directivei 93/98. Astfel, acest principiu poate fi aplicat tocmai actelor de exploatare a operelor efectuate cu bună-credință începând din momentul în care acestea nu beneficiau de nicio protecție.

37 Prin urmare, trebuie să se considere că prima condiție prevăzută la articolul 10 alineatul (2) din Directiva 93/98 coroborat cu articolul 13 alineatul (1) din aceasta trebuie interpretată în sensul că duratele de protecție prevăzute de directiva menționată nu se aplică în cazul unor drepturi de autor care erau inițial protejate de legislația națională, dar care s-au stins înainte de 1 iulie 1995 și care nu sunt protejate pe teritoriul unui alt stat membru.

38 Împrejurarea că, aparent, stingerea acestor drepturi de autor, anterioară datei de 1 iulie 1995, nu a fost compatibilă cu articolul 5 alineatul (2) din Convenția de la Berna, în temeiul căruia folosința și exercițiul drepturilor de autor nu sunt subordonate niciunei formalități, nu este de natură să pună în discuție această concluzie.

39 În această privință, trebuie subliniat, în primul rând, că legiuitorul Uniunii a ales să vizeze, prin intermediul primei condiții prevăzute la articolul 10 alineatul (2) din Directiva 93/98, operele și obiectele care sunt protejate „în cadrul aplicării dispozițiilor naționale privind dreptul de autor sau drepturile conexe”. Rezultă că această dispoziție nu are nici ca obiect, nici ca efect stabilirea condițiilor în care protecția respectivă putea să înceteze înainte de 1 iulie 1995, acest aspect fiind reglementat în continuare de legislațiile naționale aplicabile.

40 În al doilea rând, decurge în mod cert din articolul 9 alineatul (1) din Acordul TRIPS, care a fost aprobat în numele Uniunii, că aceasta trebuie să se conformeze, printre altele, articolului 5 alineatul (2) din Convenția de la Berna. Totuși, rezultă din articolul 65 alineatul (1) din acordul menționat că acesta a intrat în vigoare la 1 ianuarie 1995, adică ulterior atât datei la care a fost adoptată Directiva 93/98, și anume 29 octombrie 1993, cât și datei la care această directivă a intrat în vigoare, respectiv 19 noiembrie 1993. În plus, trebuie arătat că, în temeiul articolului 65 alineatul (1) din Acordul TRIPS, Uniunea nu avea obligația de a aplica prevederile acestui acord înainte de 1 ianuarie 1996.

41 În consecință, obligația de a interpreta Directiva 93/98 în conformitate cu Acordul TRIPS nu poate, în orice caz, să implice faptul că, într-o situație precum cea în discuție în litigiul principal, articolul 10 alineatul (2) din această directivă trebuie interpretat în sensul că drepturile de autor care s-au stins înainte de 1 iulie 1995, în aplicarea unei norme naționale care aparent nu este în conformitate cu Convenția de la Berna, ar trebui să beneficieze, în considerarea motivului acestei încetări, de duratele de protecție prevăzute de directiva menționată.

42 În ceea ce privește a doua dintre condițiile prevăzute la această dispoziție, trebuie să se constate că, astfel cum a arătat instanța de trimitere, scaunele cu privire la care Montis deținea drepturi de autor până la 18 aprilie 1993 constituie opere de artă aplicată, care nu sunt vizate de Directiva 92/100 care, în temeiul articolului 2 alineatul (3) din aceasta, nu reglementează drepturile de închiriere și de împrumut în ceea ce le privește. Rezultă de aici, în orice caz, că nu este posibil ca directiva menționată să fi stabilit criterii de protecție în ceea ce privește astfel de opere.

43 În consecință, rezultă că niciuna dintre cele două condiții alternative prevăzute la articolul 10 alineatul (2) din Directiva 93/98 nu este îndeplinită.

44 Din cele de mai sus rezultă că trebuie să se aprecieze că Directiva 93/98 nu se opune unei legislații naționale de abrogare, precum cea în discuție în litigiul principal, care nu produce efecte de restituire și care, prin urmare, consideră că drepturile sunt stinse definitiv, în pofida faptului că încetarea acestora din urmă, anterioară datei de 1 iulie 1995, nu este compatibilă cu articolul 5 alineatul (2) din Convenția de la Berna.

45 Prin urmare, trebuie arătat că această constatare nu se opune ca statul membru vizat, într-un litigiu precum cel din cauza principală, să își îndeplinească obligațiile care decurg din articolul 5 alineatul (2) din Convenția de la Berna și să își asume consecințele angajării răspunderii sale care rezultă dintr-o eventuală încălcare a acestei convenții.

46 Având în vedere toate considerațiile care precedă, trebuie să se răspundă la prima și la a doua întrebare după cum urmează:

— Articolul 10 alineatul (2) din Directiva 93/98 coroborat cu articolul 13 alineatul (1) din aceasta trebuie interpretat în sensul că duratele de protecție prevăzute de directiva menționată nu se aplică în cazul unor drepturi de autor care erau inițial protejate de o legislație națională, dar care s-au stins înainte de 1 iulie 1995.

— Directiva 93/98 trebuie interpretată în sensul că nu se opune unei legislații naționale care, inițial, a acordat unei opere, precum în litigiul principal, o protecție întemeiată pe drepturile de autor, dar care, ulterior, a stins definitiv aceste drepturi, înainte de 1 iulie 1995, ca urmare a faptului că nu s-a îndeplinit o cerință de formă.

Cu privire la a treia întrebare

47 Având în vedere răspunsul dat la prima și la a doua întrebare, nu este necesar să se răspundă la a treia întrebare.

Cu privire la cheltuielile de judecată

48 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a treia) declară:

Articolul 10 alineatul (2) din Directiva 93/98/CEE a Consiliului din 29 octombrie 1993 privind armonizarea duratei de protecție a dreptului de autor și a anumitor drepturi conexe coroborat cu articolul 13 alineatul (1) din aceasta trebuie interpretat în sensul că duratele de protecție prevăzute de directiva menționată nu se aplică în cazul unor drepturi de autor care erau inițial protejate de o legislație națională, dar care s-au stins înainte de 1 iulie 1995.

Directiva 93/98 trebuie interpretată în sensul că nu se opune unei legislații naționale care, inițial, a acordat unei opere, precum în litigiul principal, o protecție întemeiată pe drepturile de autor, dar care, ulterior, a stins definitiv aceste drepturi, înainte de 1 iulie 1995, ca urmare a faptului că nu s-a îndeplinit o cerință de formă.

Semnături